
SUBKULTURA

US_42 Úvod do uměnovědných studií

PODZIM 2014
Zuzana Skačíková
UČO 396470

Subkultura

„Soubor specifických norem, hodnot, vzorů chování a životní styl charakterizující určitou skupinu“¹ viditelně se odlišující od dominantní (hegemonní, mainstreamové, majoritní) kultury. „Příslušníci skupiny se mohou od většiny odlišovat sociálním postavením, věkem, povoláním“², etnickou příslušností, náboženskou orientací, městským způsobem života či deviantním chováním. Často zmiňovanou formou subkultury je subkultura mládeže. „Subkultury nevznikají pouze v malých izolovaných preindustriálních společnostech. Čím komplexnější je kultura a čím diferencovanější je populace, tím je pravděpodobnější vznik různých subkultur.“³

Subkultura mládeže

„Kultura a formy sdružování, které vycházejí z životního stylu mládeže a kterými se mládež odlišuje od světa dospělých v jedné a téže společnosti. Protože fráze mládí nemá v moderní společnosti přesně vymezené hranice, najdeme mnoho prvků subkultury mládeže i u starších lidí. Spíše než jedna subkultura mládeže jich existuje velké množství (např. beatníci, hippies, punkeři, skinheads, anarchisté, sprejeři, rowdies apod.). Prvky subkultury mládeže může mládež vytvářet sama nebo se jich může časem zmocnit komerce (styl oblékání, kult hvězd, hudba). Subkultura mládeže pomáhá zvládat přechod ze světa rodiny do širšího světa dospělých, protože jejich iniciace je jinak svěřena neosobním společenským institucím.“⁴

¹ *Velký sociologický slovník: II. svazek P-Z*. Vyd. 1. Praha: Karolinum, 1996, s.749-1627. ISBN 80-718-4310-5.

² JANDOUREK, Jan. *Slovník sociologických pojmů: 610 hesel*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2012, 258 s. ISBN 978-802-4736-792.

³ *Velký sociologický slovník: II. svazek P-Z*. Vyd. 1. Praha: Karolinum, 1996, s.749-1627. ISBN 80-718-4310-5.

⁴ JANDOUREK, Jan. *Slovník sociologických pojmů: 610 hesel*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2012, 258 s. ISBN 978-802-4736-792.

Punk

Za počátky punku se považuje přelom 70. a 80. let. I když se za kolébku punku považuje Velká Británie, tak první zmínky o punku se objevují počátkem 70. let v Americe ve spojitosti s rockovou hudbou s texty popírajícími mravní a společenské hodnoty. Také spousta legendárních skupin, zpěváků či zpěvaček pochází z Ameriky, například Ramones, Iggy Pop či Patti Smith.

Původní punk, který vznikl v New Yorkských klubech, se však od Britského v mnohém lišil. Až v Británii získal politický náboj, více posluchačů a teprve tehdy se stal skutečným hnutím nespokojené mládeže. Symbolem a ztělesněním punku se v Británii stala skupina Sex Pistols. Začala vznikat spousta dalších skupin hrajících tuto jednoduchou a přitom energickou hudbu. Neméně známé jsou například The Clash nebo The Adicts. Také v USA koncem 80. let vznikali politické punkové skupiny, jako například The Dead Kennedys nebo Black Flag.

Punk představoval především hudbu, nihilistickými texty, reagujícími na tehdejší dobu a opovrhujícími konvencemi, ale také se snažili tomuto stylu přizpůsobit i svůj vzhled. Začíná se objevovat móda, ve které dominují spínací špendlíky, nášivky, připínací placky, řetězy, náušnice roztrhané oblečení, těžké boty, kožené bundy tzv. „křiváky“ a různé výstřední účesy (číro, obarvené vlasy, vyholené šachovnice...). Bohužel díky této módě začalo docházet ke komercializaci.

„Hlavní ideou punku je protest proti negativním společenským jevům. [...] hlavně odmítání komerce, konzumu, rasismu, homofobie, nacismu, týrání zvířat, či válečných konfliktů.“⁵

Koncem 70. let se punk začal objevovat i v Československu. Mnohdy je v Česku punk považován, za jednu z nejstarších a nejvýznamnějších hudebních subkultur mládeže. I když podstaty hnutí punk se v průběhu času změnily. První punkové skupiny u nás začaly vznikat poté, když lidé kolem roku 1978 začali poslouchat punkové skupiny ze zahraničí. Ovšem těmto novým českým skupinám bylo po čase zakázáno veřejně vystupovat, a StB vyvíjelo tlak jak na zřizovatele skupin, tak na jednotlivé hudebníky. Ovšem tyto opatření nebyly příliš úspěšná a stále se k punkové subkultuře hlásilo přes 5000 lidí. I přes to, díky mnoha dalším opatřením tato první punková vlna přišla o možnost legálně vystupovat. Až v polovině 80. let se začal český punk rozšiřovat a začaly vznikat skupiny, jako například Visací Zámek, Plexis apod. A punková subkultura získala spoustu nových členů.

„[...]punk se stal součástí neoficiální podzemní scény, tzv. undergroundu.“⁶

⁵

. *Revolta stylem: subkultury mládeže v Republice.* . 264 pages. ISBN 80-741-9060-9.

⁶ SMOLÍK, Josef. *Subkultury mládeže: uvedení do problematiky.* Vyd. 1. Praha: Grada, 2010, 281 s. ISBN 978-802-4729-077.

V dnešní době můžeme punk rozdělit na dvě skupiny. Jedna z nich se více přiklání k tradičnímu pojetí, druhá je spíše komercializovaná. V současné době je například punková móda považována za jednu z nejinspirativnějších. A stala se součástí mainstreamu. Prvky punkové módy, i když třeba minimální, naleznete téměř v jakémkoli obchodě, do kterého vejdete. Dnes jsme obklopeni takovým množstvím stylů, že si každý může svobodně zvolit, jestli mu je bližší například hip hop, emo, metal, nebo právě punk. Ať už jde o názory, hudbu, či pouze módu...

Zdroje

HEBDIGE, Dick. *Subkultura a styl*. Překlad Miroslav Kotásek. Praha: Dauphin, 2012, 239 s. ISBN 978-807-2721-979.

JANDOUREK, Jan. *Slovník sociologických pojmů: 610 hesel*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2012, 258 s. ISBN 978-802-4736-792.

. 264 pages. ISBN 80-741-9060-9.

SMOLÍK, Josef. *Subkultury mládeže: uvedení do problematiky*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2010, 281 s. ISBN 978-802-4729-077.

Velký sociologický slovník: II. svazek P-Z. Vyd. 1. Praha: Karolinum, 1996, s.749-1627. ISBN 80-718-4310-5.